

SZOCIÁLIS ELLÁTÓ ÉS GYERMEKJÓLÉTI INTÉZMÉNY

Gyermekjóléti Szolgálat

3245, Recsk, Kossuth L. út 146.

Tel.: 06/36/478-004

Beszámoló

Recsk Nagyközség Gyermekjóléti Szolgálatának 2010. évi helyzetéről

Recsk Nagyközség Önkormányzata Képviselőtestületének 2011. május 26-án tartandó ülésére

Tisztelt Képviselő-testület!

Recsk Nagyközség Önkormányzata fenntartóként az Alapszolgáltatási Központ létrehozásával **Szociális Ellátó - és Gyermekjóléti Intézményt** működtet. Az intézmény székhelye: **Recsk, Bajcsy-Zsilinszky út 1. szám.**

Az intézmény telephelyén - **Recsk, Kossuth Lajos út 146. szám alatt** - működik a **Gyermekjóléti Szolgálat**, egy főállású családgondozó alkalmazásával. A településen a gyermekjóléti és családsegítő szolgáltatást osztott munkakörben egy személy nyújtja.

A szolgálat elhelyezése megfelelő, lehetőséget biztosít családok fogadására, négy szemközti bizalmas beszélgetések és kapcsolattartások lebonyolítására, esetmegbeszélésekre, esetkonferenciákra. A szolgálat tárgyi feltételeiben nem történt változás, a tevékenység ellátásához szükséges technikai eszközök (telefon, számítógép, internet hozzáférés, jogszabályok, szolgálati kerékpár) rendelkezésre állnak.

A beszámolóban a Gyermekjóléti Szolgálat **2010. évi tevékenységét** mutatjuk be, az adatok a **2010. december 31-i statisztikán** alapulnak.

A szolgálatnál nyilvántartott és vezetett dokumentációk:

- a szolgálat egészére vonatkozó, a működést biztosító és engedélyező okiratok, a gyermekjóléti szolgálat létrehozása óta eltelt időszakban készült beszámolók, statisztikák,
- a napi munka során vezetett dokumentációk:
 1. **forgalmi napló** (a szolgálatot felkereső ügyfelek számát tartalmazza),
 2. a jogszabályban előírt **adatlapok** vezetése a gondozott gyermekekről, illetve **feljegyzések** készítése a családgondozási tapasztalatokról.

A forgalmi napló adatai szerint 2010. évben a kezelt problémák száma 280 volt. Alapellátásban történő családgondozást **2010. december 31-én 21 család 36 gyermeke** számára biztosított a szolgálat, **a védelembe vett kiskorú gyermekek száma 5 fő 4 családból.** A védelembe vételi felülvizsgálatok a törvényi előírásnak megfelelően történtek. **Átmeneti nevelésbe vételre és családba fogadásra nem került sor,** a 2010. év folyamán 17 alapellátásban lévő gyermek családgondozása zárult le eredményesség, nagykorúvá válás vagy lakóhely változtatás miatt. A gyámhivatal **környezettanulmány elkészítésére 17 esetben** kérte fel a gyermekjóléti szolgálatot a következő ügyekben: nagykorú gondnokság alá helyezése (4 eset), kiskorú átmeneti nevelésének felülvizsgálata (4 eset), szülő-gyermek

közötti kapcsolattartás engedélyezése (3 eset), kiskorú családba fogadása (3 eset), kiskorú ideiglenes hatályú elhelyezésének vizsgálata (1 eset), kiskorú házasságkötésének előzetes engedélyezése (1 eset), gyermekelhelyezés (1 eset).

Főbb szolgáltatások és szakmai tevékenységek:

- a kliensek ügyfélfogadási időben történő fogadása, illetve sürgős esetben fogadóórán kívül is, segítségnyújtás problémák megoldásában (pl. ügyintézés, nyomtatványok kitöltése),
- családgondozás, segítő beszélgetés folytatása, tanácsadás, információnyújtás,
- közvetítés és koordinálás egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, oktatási, nevelési, kulturális intézmények között,
- felkérésre környezettanulmány, javaslat készítése,
- javaslattétel a gyermek érdekében szükséges hatósági intézkedésekre,
- rendszeres konzultáció a gyermekvédelmi hatóságokkal,
- utógondozás végzése átmeneti nevelésbe vett gyermek hazagondozhatósága érdekében,
- a gyermek és különélő szülője közötti kapcsolattartás elősegítése,
- a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára nyári tábor ill. csoportfoglalkozás szervezése a velünk kapcsolatban álló civil szervezetekkel,
- szakmai kompetenciánkon túlmutató probléma esetén a kliens megfelelő intézménybe irányítása (nevelési tanácsadó, pszichológus, addiktológia, pszichiátria stb.)
- a szakmai problémák megoldásához esetkonferenciákon, szakmaközi megbeszéléseken való részvétel.

Az 1997. évi XXXI. törvényben előírtak szerint a Gyermekjóléti Szolgálat feladata a gyermekjólétnek, azaz a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, személyi, vagyoni és egyéb jogainak biztosítása, családjában történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésére, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetésére, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezésére irányuló intézkedések és ellátások nyújtása. A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséhez, vagy annak megszüntetéséhez elsődlegesen fontos, hogy a család önként együttműködjön a gyermekjóléti szolgálattal.

A jelzőrendszer működése

A gyermekjóléti szolgálat **a településen észlelő- és jelzőrendszert működtet** a gyermekvédelemhez kapcsolódó más szervek és személyek bevonásával. A szolgálat a gyermek bántalmazásával, elhanyagolásával vagy egyéb veszélyeztetettségével kapcsolatos információt elsősorban a jelzőrendszer tagjaitól vagy egyéb jelzésből, bejelentésből, illetve hivatalból észleli. Az elmúlt évben **az írásbeli jelzések száma nőtt, 45 jelzés érkezett a jelzőrendszer tagjaitól a szolgálathoz:**

- a helyi és más védőnői szolgálattól 8 esetben: a kismama vagy a kisgyermek számára szükséges vizsgálatokon való részvétel elmulasztása (6 eset), gyermek fogadására nem megfelelő lakókörülmény fennállása (1 eset), szülők közötti családi konfliktus (1 eset) ügyében,
- más gyermekjóléti központtól 3 esetben: kiskorú által elkövetett bűncselekmény, rossz lakókörülmények, gyermekelhelyezés (1-1-1 eset) ügyében,
- óvodától 1 jelzés: rendszertelen óvodába járás (1 eset) ügyében,
- a helyi és más általános iskolától 9 jelzés: a szülő nem tesz eleget együttműködési kötelezettségének (5 eset), szülői felügyelet hiánya (1 eset), az iskolai házirend

megszegése és magatartási probléma a gyermek részéről (1-1 eset), a gyermek tankötelezettség-szegése (1 eset) ügyében,

- a középfokú oktatási intézményektől 24 jelzés: a gyermek tankötelezettség-szegése (24 eset) ügyében.

A jelzések számának növekedése tapasztalatunk szerint abból ered, hogy a középiskolák tankötelezettség megszegése ügyében a korábbi évektől eltérően gyakrabban és korábban jeleznek a szolgálat felé. **A 2010. évben megnőtt azon gyermekek és családok száma, melyeknél tankötelezettség nem teljesítése miatt szükséges az alapellátás keretében történő családgondozás biztosítása.**

Kéthavonta egy alkalommal történik jelzőrendszeri megbeszélés a jelzőrendszer tagjaival, melyen rendszeresen képviselteti magát a helyi Védőnői Szolgálat, a Csengővár Óvoda, a Jámbor Vilmos Általános Iskola és az Alapszolgáltatási Központ. A jelzőrendszer 2010. évi munkájának értékelését 2011. március 29-én tartottuk meg. Itt megállapításra került, hogy a jelzőrendszer működésének hatékonyságán javítani szükséges, hogy a megbeszélésekről eddig rendszeresen távol maradó jelzőrendszeri tagok is felelősséggel tegyenek eleget törvényi kötelezettségüknek. **Indokolt a szorosabb együttműködés és el kell érni, hogy a jelzőrendszerben jelenleg nem résztvevők, de jelzési kötelezettséggel bírók is aktívan részt vegyenek a gyermekvédelmi munkában (pl. háziorvosok, rendőrség). Fontos az előjelek korai felismerése, a szükséges intézkedések megtétele, a felelősség felvállalása.**

Jellegzetes gyermekvédelmi problémák a településen

A családon belüli problémák többféle okra vezethetők vissza, melyek közül változatlanul a családon belül a kapcsolati problémák, lelki-mentális és életviteli zavarok, az anyagi nehézségek (elszegényedés), a tartós munkanélküliség okozzák a legtöbb nehézséget a családokban. Az önkéntes segítségkérés a szülők és gyermekek részéről minimális.

A jelzések okait megvizsgálva az a véleményünk, hogy a gyermek tankötelezettség mulasztását elősegíti a szülő elhanyagoló magatartása, a gyermekek ellátásában, nevelésében közreműködő szakemberekkel (védőnő, háziorvosok, óvoda és iskola pedagógusai) való együttműködésének hiánya. Sok problémát okoz a gyermeknevelési ismeretek hiánya és a rossz gyermeknevelési módszerek alkalmazása a szülők részéről (túlzott engedékenység, következetlenség, rossz példamutatás). Ennek következménye, hogy a gyermekek a társadalmi szabályokat és elvárásokat nem veszik figyelembe, azokkal összeütközésbe kerülnek (tankötelezettség megszegése, közoktatási intézmények házirendjének megszegése, tisztetlenség, deviáns viselkedés, korai gyermekvállalás ill. családalapítás, garázdaság). A szülőknek és a nevelőknek sincs megfelelő fegyelmezési módszer a kezükben, és gyakran nem is működnek együtt a probléma megoldásában (szülők nem jelennek meg szülői értekezleten és fogadóórán, az ellenőrzőt nem kísérik figyelemmel; a nevelési intézmények részéről nincs rendszeres családlátogatás), így nem tudnak pozitív irányú változást elérni a gyermekeknél.

A Gyermekjóléti Szolgálatnál gondozott családokban leggyakrabban előforduló veszélyeztetettségi okok:

- anyagi problémák (megélhetési, lakhatással összefüggő gondok, elszegényedés),
- gyermeknevelési problémák, gyermeknevelési ismeretek hiánya,
- családi konfliktus (szülők között, szülő-gyermek között),
- családon belüli bántalmazás (fizikai, lelki),

- a család illetve a szülők életvitele (alkoholizmus, játékszenvedély),
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség, magatartás- és teljesítményzavar,
- szenvedélybetegségek,
- szülői elhanyagolás,
- rendezetlen családi háttér (gyakori költözködés, nyugodt otthon hiánya).

A gondozott gyermekek körében tapasztalt problémák:

- tankötelezettség megszegése, magatartászavar,
- tanuláshoz való negatív hozzáállás, rossz tanulmányi eredmény,
- csavargás, a szabadidő értelmes eltöltésének hiánya,
- szabálysértés elkövetése,
- bűncselekményben való részvétel,
- dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás,
- játékszenvedély kialakulása,
- a kiskorú lányok korai gyermekvállalásának negatív következményei.

Továbbra is kiemelten fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek veszélyeztetettségéről vagy annak lehetséges kialakulásáról minél korábban kapjunk írásbeli jelzést a jelzőrendszer tagjaitól. Eredményes beavatkozásra, pozitív változás elindítására a személyiség fejlődésének korai szakaszában nagyobb az esély, és az esetleg hibás nevelési attitűd is könnyebben alakítható helyes irányba a kisgyermekes szülőknél. A társadalom minden tagjának nagy a felelőssége abban, hogy időben észrevegyék a problémákat, s ez által a szakemberek gyors és hatékony munkával megelőzzék, ill. megszüntessék a gyermekek veszélyeztetettségét.

A szolgálat jó kapcsolatot ápol a jelzőrendszeri megbeszélésen megjelenő jelzőrendszeri tagokkal, a más településeken működő gyermekjóléti és családsegítő szolgálatokkal, a Heves Megyei Önkormányzat Egységes Gyermekjóléti Intézményének munkatársaival, a recski lakásotthon vezetőjével és munkatársaival, civil szervezetekkel.

Prevenációs szolgáltatások és más szakmai tevékenységek

A 2010. áprilisában indítottuk el a Védőnői Szolgálattal és Nagyközségi Könyvtárral közösen a 14 taggal működő baba-mama klubbot. A klub háromhetente, csütörtök délelőttönként tartott foglalkozást a felújított könyvtárban, az elmúlt évben összesen 11 alkalommal. A klub elsődleges célja a kisgyermekes anyukák lelki egészségének védelme, és 3 év alatti gyermekeik szocializációjának elősegítése. A csoportban ismeretterjesztő előadásokat (gyermekgondozás, gyermeknevelés, óvodai életre való felkészítés), készségfejlesztő foglalkozásokat (ringató, baba-mama torna), termékbemutatókat (homeopátiás készítmények, baba-kötvény) szerveztünk térítési díjat nem kérő külsős előadókkal, illetve alkalmat biztosítunk a közös ünneplésre (Mikulás-nap), az anyukák egymás közti kötetlen beszélgetéshez, saját gyermekgondozási, gyermeknevelési tapasztalataik megosztásához. Célunk egy folyamatosan működő csoport életre hívása, évente új tagok csatlakozásával. A csoportot elhagyó – már óvodai életüket elkezdő - gyermekektől és anyukáktól sem szeretnénk végleg elszakadni, továbbra is szeretettel várjuk látogatásukat a csoportban.

Az elmúlt évben a Recski Karitászcsoporttal közösen június 28.- július 2. között nyári napközit szerveztünk. A foglalkozások 33 hátrányos helyzetű gyermek részvételével zajlottak minden nap 9.00-16.00 óra között. A napközit a szülők, Recsk Nagyközség Önkormányzata, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat és a Recski Karitászcsoport anyagi hozzájárulásával valósítottuk meg. A foglalkozások között szerepelt akadályverseny, személyiségfejlesztő és

sport játékok, kirándulás (Csevice kút, Ilona-vízesés, Sándor-rét), kézműves foglalkozás és fegyverbemutató a siroki várnál, horgászverseny a Búzásvölgyi tónál, strandolás.

A szolgálat 2010. évben tanulmányi megsegítésben részesített 4 (középiskolás és 8. osztályos) gyermeket összesen 25 alkalommal, tanév közbeni illetve nyári - pótvizsgára történő - felkészítésekkel. Tapasztalataink azt mutatják, hogy egyre inkább szükséges lesz a korrepetálás biztosítására, de a szolgálat emberhiány illetve túlterheltség miatt nem tudja felvállalni ezt a feladatot.

Jövőre vonatkozó elképzelések

Az alapellátásban részesülő és védelembe vett gyermekek családjai rossz szociális helyzetük miatt nem tudják igénybe venni a Nevelési Tanácsadó (3250 Pétervására, Szabadság tér 1.) intézményének segítségét. A szolgálat a kistérségi Nevelési Tanácsadóval együttműködésben 2011. évben megszervezte a tanácsadó szakemberei által rendszeresen Recsken biztosított foglalkozásokat a gondozott családok számára. A szakemberek számára szükséges irodát a Csengővár Óvoda biztosítja. Jelenleg a hétfőnként elérhető pszichológus egy családdal dolgozik együtt. A gyermekvédelmi problémák áttekintése alapján látható, hogy a családoknak egyre nagyobb szükségük van mediációs (közvetítői), családterápiás, tanulmányi megsegítésre is, melyet a tanácsadó a várólistán szerepelő családok részére 2011. szeptemberétől tud biztosítani Recsken, órarendbe iktatással.

A nyári tanítási szünetben heti rendszerességgel önismereti csoportfoglalkozást szeretnénk indítani a gondozott középiskolás gyermekek körében, a hátrányos helyzetű gyermekek részére pedig egy hetes nyári napközit szervezünk a Recski Karitás Csoporttal közösen. A programok megvalósításához tisztelettel kérjük az önkormányzat anyagi támogatását is.

Reményeink szerint sikeres pályázattal a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő általános iskolás gyermekeknek nyújtandó ingyenes nyári étkeztetés is megvalósulhat. Az étkezések idejére a szolgálat felügyeletet biztosíthat a gyermekek számára.

A növekvő esetszám, a családon belül a kapcsolati problémák, a szülők gyermeknevelési hiányosságainak és a gyermekek magatartászavarának kezelése érdekében a szolgálat szükségesnek látja külső szakemberek (pszichológus, mediátor, családterapeuta) bevonását a családok gondozásának folyamatába.

2010. 12. 02-án történt gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés ellenőrzésének összegzése szerint a Szociális Ellátó- és Gyermekjóléti Intézmény működése, tevékenysége megfelel a működési engedélyben foglaltaknak.

Köszönjük Recsk Nagyközség Önkormányzatának, a Cigány Kisebbségi Önkormányzat, a Recski Karitás Csoport és a jelzőrendszer tagjainak eddigi segítő együttműködésüket, szíves támogatásukra a jövőben is számítunk!

Tisztelt Képviselő-testület! Kérjük, hogy a beszámolót elfogadni szíveskedjenek.

Recsk, 2011. május 17.

Törökné Tóth Mária
intézményvezető

Czene Ilona
családgondozó